

Het kasteel De Hoekenburg te Rijswijk

Joke Honders

Ook al is het dorp Rijswijk maar klein, het had ooit een eigen kasteel, dat de naam De Hoekenburg of Goltstein droeg. Helaas is er geen steen meer van over, alles is met de grond gelijk gemaakt. Slechts de naam van een plein en het verenigingsgebouw herinneren nog aan dit eens zo statige gebouw, waarin een aantal adellijke families woonden.

Het Hoekenburgplein

Het kasteel stond in de kern van het dorp, dicht bij de kerk en was door grachten omgeven. In 1877 wordt het betiteld als een vervallen slot, maar door zijn torentjes en de grote poort zag het er toch nog deftig uit. Op de poort prijkte een stenen wapenschild, waarvan de mensen in Rijswijk dachten dat dit het wapen van het bekende en aloude geslacht Van Brakell was. Men ging er zelfs vanuit dat deze familie het kasteel had laten bouwen. Niets is minder waar. Ze woonden er slechts één generatie lang.

Het kasteel heeft zijn naam te danken aan een zekere Dirk de Houck, die in 1615 vermeld wordt inzake een vonnis over de hofstad Vredestein te Ravenswaaij. Hoogstwaarschijnlijk heeft deze Dirk de Houck zijn naam aan het kasteel gegeven. Wanneer zijn dochter trouwt met een Willem van Goltstein, komt het kasteel in handen van deze familie, vandaar dat het in sommige bronnen ook wel Goltstein genoemd wordt.

De naam (Willem) Goltstein vinden we ook terug op de klok van de kerk van Rijswijk, die in 1626 opnieuw gegoten moest worden. De oude klok was gebarsten ten gevolge van 'het veelvuldig overluijden van de doden'. De eigenaren lieten zich ook wel Goltstein heer tot Hoekenburg noemen. In Rijswijk is nog altijd een perceel dat de Goltsteinakker heet.

In 1720 woont er opeens een andere familie op de Hoekenburg, ene Matthias Blancke, 'heere van Hoeckenburg', zoals we lezen in het doopboek van Rijswijk. Zeventien jaar later wordt het kasteel verkocht aan ene Mr. Constantijn Nobel, wiens grafsteen we vinden in de kerk van Rijswijk. Na hem wordt eigenaar ene graaf Von Tottleben, een illustere persoon waarover nog wel het een en ander te vertellen valt.

Na nog een paar keer van eigenaar verwisseld te zijn, komt dan uiteindelijk de familie Van Brakell tot den Brakell op het kasteel wonen, namelijk jonker Jacob Diderick van Brakell, richter en dijkgraaf van de Neder-Betuwe en richter van Tiel en Zandwijk en zijn vrouw Seina Alexandrina van Neukirchen, genaamd Nijvenheim. De familie Van Brakell verkeerde in hogere kringen, want wanneer in 1788 hun zoon Frederik Louis Willem geboren wordt, zijn bij zijn doop in het dorpskerkje van Rijswijk niemand minder dan prinses Louise en prins Frederik van Oranje aanwezig! De dopeling is de latere bekende Baron van Brakell van den Eng in Ommeren.

Na de dood van Jacob Dirk wordt de Hoekenburg verkocht en wisselt van een aantal eigenaren om uiteindelijk in 1879 gesloopt te worden. Daarmee verdween er weer een kasteel waar de Neder-Betuwe eens zo rijk aan was.

*Eerder in een uitgebreidere versie verschenen in het boekje:
Rijswijk. Een korte schets uit haar geschiedenis.
Te koop voor € 5 bij het Arend Datema Instituut.*